Uitwerking Veilige Sportvereniging

Addendum bij het beleidskader Vitale Sportvereniging zoals vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 8 juli 2021 (vanwege schorsing 15 juli 2021)

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Maatregelen
3. Aan de slag
4. Bronvermelding

1. Inleiding

Iedereen moet kunnen genieten van sport. Een veilige sportvereniging is daarbij een voorwaarde. We willen samen met onze partners, verenigingen en organisaties grensoverschrijdend gedrag en seksuele intimidatie zoveel mogelijk voorkomen. Er zullen zich, hoe vervelend ook, altijd uitwassen blijven voordoen. Maar samen kunnen we een goede preventieve basis stimuleren. Vanuit het Landelijke Sportakkoord en de aanbevelingen van de commissie De Vries formuleren we de randvoorwaarden voor een veilig sportklimaat en een veilige sportvereniging.

Als gemeente Oss verwachten we dat sportverenigingen aantoonbaar maatregelen nemen ter voorkoming en bestrijding van grensoverschrijdend gedrag en seksuele intimidatie.
In deze uitwerking van een Veilige Sportvereniging geven we een toelichting op de verschillende maatregelen die je kunt nemen.

2. Maatregelen

We gaan specifiek in op de maatregelen ter voorkoming van grensoverschrijdend gedrag en seksuele intimidatie. Het is een verdere uitwerking van wat een veilige sportvereniging is en sluit aan op de Handreiking Vitale Sportvereniging.

Dit zijn de maatregelen:

- Vaststellen van een aannamebeleid voor vrijwilligers en begeleiders (zoals het overleggen van een Verklaring Omtrent Gedrag);
- Opstellen van een gedragscode en/of omgangscode voor leden en vrijwilligers;
- Benoemen van een vertrouwenscontactpersoon (VCP);
- Vaststellen van een meldprotocol voor seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag in aansluiting op de meldplicht.

De meeste maatregelen zijn al nader uitgewerkt door NOC*NSF en het Centrum Veilige Sport Nederland. We zullen verwijzen naar deze (digitale) pagina's of de voorbeelden als bijlagen toevoegen.

2.1. Het vaststellen van een aannamebeleid voor vrijwilligers en begeleiders

Het is raadzaam om nieuwe vrijwilligers te screenen. Zedendelinquenten bijvoorbeeld herken je niet aan hun uiterlijk en dat geldt ook voor mensen die zich op andere manier schuldig hebben gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag.
Als organisatie heb je een aantal mogelijkheden om meer grip te krijgen op de mensen die actief zijn binnen je organisatie: een kennismakingsgesprek, een referentiecheck, de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG), het laten ondertekenen van de gedragsregels en het checken van de naam bij het Register van ontuchtplegers in de sport.

<u>Kennismakingsgesprek</u>

Indien mogelijk kun je als sportvereniging of vrijwilligersorganisatie een kennismakingsgesprek voeren met potentiële vrijwilligers. Een kennismakingsgesprek is niet onbeleefd, maar laat zien

dat de organisatie de inzet van vrijwilligers serieus neemt. Vraag in het gesprek naar de motivatie van de vrijwilliger om met kinderen, ouderen of andere kwetsbare groepen te willen werken, naar zijn of haar werkervaring en referenties bij vorige organisaties.

Referenties checken

Een sportvereniging of vrijwilligersorganisatie kan ook de achtergronden van nieuwe vrijwilligers controleren. Dit kan door op basis van het CV contact op te nemen met verenigingen uit het verleden waar de vrijwilligers actief is geweest. Vraag hierbij naar mensen die direct met de nieuwe vrijwilliger hebben samengewerkt en vraag bij hen na of de verkregen informatie (uit het CV of gesprek) juist is.

Casus

Situatie

Als bestuurslid ben je verantwoordelijk voor het kader van je sportvereniging. Je bent op zoek naar een nieuwe trainer voor de C2. Er is maar één kandidaat, een vrijgezelle man van 51 jaar zonder kinderen. Hij lijkt geschikt maar aangezien hij nog niet eerder iets met de sportvereniging te maken heeft gehad, wil je dieper in gaan op de motivatie.

Mogelijke reactie

In dit geval zijn er een aantal mogelijkheden, die aanvullen dan wel afwisselend gebruikt kunnen worden.

- Je gaat met deze kandidaat een gesprek aan over zijn motivatie om trainer te worden. Hierbij vraag je specifiek naar de reden(en) om bij deze club, bij dit team te willen trainen.
- Je doet navraag bij sportverenigingen waar de kandidaat in het verleden trainer is geweest.
- Je vraagt de kandidaat een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan te leveren. Sportorganisaties kunnen zich aanmelden voor de Regeling gratis VOG.
- Raadplegen van het register. Je zoekt contact met de raadpleger van jouw sportbond via de vertrouwenscontactpersoon en vraagt hem/haar de kandidaat-trainer te checken via het registratiesysteem. Afhankelijk van de aanwezigheid in het registratiesysteem wordt besloten de trainer wel of niet aan te nemen. Het mag duidelijk zijn dat een trainer die op de lijst voorkomt niet benoemd kan worden. De kans op herhaling (recidive) is bij seksuele intimidatie erg hoog.

Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is een verklaring waarbij het Ministerie van Justitie controleert of de aanvrager strafbare feiten heeft gepleegd die een risico vormen voor de functie waarvoor de verklaring wordt aangevraagd.

Zo zal iemand die ooit veroordeeld is voor ontucht met minderjarigen geen VOG krijgen voor trainer/begeleider van een jeugdteam. Het feit dat iemand zo'n verklaring kan overleggen betekent niet dat iemand nooit met Justitie in aanraking is geweest. Een VOG is een goede mogelijkheid om meer zekerheid te verkrijgen over het verleden van een nieuwe trainer, leider of verzorger.

De regeling gratis VOG is bedoeld voor alle organisaties die werken met kwetsbare personen. Doel van de regeling is het voorkomen van grensoverschrijdende gedrag in het vrijwilligerswerk. Om deel te mogen nemen aan de VOG-regeling moeten een vrijwilligersorganisatie meerdere preventiemaartregelen nemen om de sociale veiligheid op de club te vergroten, zoals het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon of het invoeren van gedragsregels. Een (sport)vereniging of vrijwilligersorganisatie kan zich aanmelden voor de Regeling Gratis VOG op de website van NOC*NSF of Centrum Veilige Sport Nederland. Als de organisatie is toegelaten kan zij digitaal gratis VOG's aanvragen voor haar vrijwilligers die werken met kwetsbare personen.

Gedragsregels ondertekenen

Neem in alle contracten die je als sportvereniging afsluit met begeleiders de 'Gedragsregels begeleiders in de sport' van de georganiseerde sport op (zie bijlage 1). Dit kan expliciet, maar ook door middel van een verwijzing naar het huishoudelijk reglement. Belangrijk is in ieder geval dat de ondertekenende partij kennis neemt van de gedragsregels en zich hier contractueel aan verbindt.
Voor vrijwilligers ligt dit anders: zij ondertekenen doorgaans geen contract. Om er toch voor te zorgen dat vrijwilligers op de hoogte zijn van de gedragsregels én zich hieraan houden, is het raadzaam om iedere vrijwilliger de gedragsregels te overhandigen bij de start van de werkzaamheden en een Verklaring Onderwerping Tuchtrecht (VOT) te laten tekenen (zie bijlage 2). Hiermee onderschrijven vrijwilligers de gedragsregels en zijn ze daarop aanspreekbaar. Ook gaat er van het tekenen een preventieve werking uit.

De beste manier om iedereen te kunnen houden aan de gezamenlijke regels binnen de sport is het lidmaatschap. Bij sommige sportbonden is het een reglementaire verplichting om vrijwilligers als lid aan te melden bij de sportbond. Een aantal bonden hebben daarvoor een speciaal goedkoper lidmaatschap ontwikkeld.

Helaas is het meerdere malen voorgekomen dat een vrijwilliger ernstig grensoverschrijdend gedrag heeft gepleegd. Doordat deze vrijwilliger geen lid van de vereniging was maar een enthousiaste vrijwilliger, bleek hij niet in aanmerking te komen voor een tuchtzaak en ging hij dus vrijuit. Ook opname in het register van veroordeelden SI (seksuele Intimidatie) is dan niet mogelijk.

Register van ontuchtplegers in de sport

Er is een Register van ontuchtplegers in de sport. Voor meer informatie, onder ander voor hoe je dit register kan raadplegen ga naar:
https://centrumveiligesport.nl/doelgroepen/bestuurders-en-begeleiders/seksuele-intimidatie-en-misbruik/register-met-ontuchtplegers

2.2 Het opstellen van een gedragscode of omgangscode voor leden en vrijwilligers

Er zijn algemene gedragsregels voor begeleiders in de sport. Deze regels zijn bijgevoegd (zie bijlage 1). Deze gedragsregels zijn gericht op trainers/coaches/begeleiders/kaderleden (verder

in de tekst begeleider genoemd). De gedragsregels geven aan waar de grenzen liggen in het contact tussen begeleider en hulpbehoevende (lees: sporter).

Wanneer een lid of vrijwilliger van de sportvereniging of vrijwilligersorganisatie zich niet houdt aan de gedragsregels dan heeft het bestuur de opdracht de regels te handhaven. Om dit te kunnen doen zal uitgezocht moeten worden wat er is voorgevallen. Het is van groot belang dat een sportvereniging bij een vermoeden van seksuele intimidatie contact zoekt met de sportbond en/of het Centrum Veilige Sport Nederland en zeker niet zelfstandig onderzoek gaat doen, laat staan sancties opleggen!

Als sportclub kan je de gedragsregels voor begeleiders aanvullen met algemene regels voor alle leden, en dit op het bord op het sportcomplex, op de website en/of langs de velden plaatsen. Wees creatief en laat zien dat je een vuist maakt tegen grensoverschrijdend gedrag.

Casus
Situatie
De 18-jarige mannelijke trainer staat tijdens een feest bij de sportverenging te schuifelen met een 15-jarig meisje uit het team dat hij traint. Als bestuurslid ben je op dit feest aanwezig om toezicht te houden. Wat doe je?
Mogelijke reactie
Je loopt naar de trainer toe en vraagt hem even mee te komen. Je neemt hem apart en spreekt hem aan op zijn gedrag. Je legt uit dat dit in strijd is met de gedragsregels voor begeleiders, zoals die in de georganiseerde sport van kracht zijn.

2.3 Het benoemen van een vertrouwenscontactpersoon

De vertrouwenscontactpersoon (VCP) is binnen de sportclub het eerste aanspreekpunt voor iedereen die te maken heeft met seksuele intimidatie of ander ongewenst gedrag. De VCP is er voor sporters, ouders van sporters, toeschouwers, kaderleden, vrijwilligers, bestuur etc. Deze persoon biedt binnen de club een luisterend oor, geeft raad en verwijst door naar geschikte hulp. De VCP is op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn om hulp te krijgen. Veel verenigingen en alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden hebben al zo'n vertrouwenscontactpersoon aangesteld.

De VCP heeft binnen de vereniging een neutrale positie. De VCP wordt geacht te handelen volgens een vast protocol. Het is niet de bedoeling dat de VCP het probleem van de melder overneemt, inhoudelijk begeleidt of zelf onderzoek doet. De VCP maakt wel melding van een probleem of incident bij het bestuur. Dit gaat via een rapportagesysteem waarbij de gegevens geanonimiseerd zijn en dus niet door andere partijen zijn terug te leiden tot een persoon. Alle informatie die de VCP ontvangt, wordt vertrouwelijk en zoveel mogelijk anoniem behandeld.

Profiel en selectie
Een goede vertrouwenscontactpersoon:
- Is sociaal, toegankelijk, oprecht en gezaghebbend;

- Geniet vertrouwen van de bij de vereniging of bond betrokken medewerkers en leden;
- Heeft levenservaring, is integer en heeft een evenwichtige persoonlijkheid;
- Is een persoon die zich neutraal en onafhankelijk op kan stellen;
- Heeft affiniteit met een sociaal veilige sportomgeving en wil daaraan een bijdrage leveren.

Een functieprofiel voor een VCP van het Centrum Veilige Sport Nederland is bijgevoegd evenals de kaders (zie bijlagen 3a en 3b).

2.4 Het vaststellen van een meldprotocol voor seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag

Met een meldprotocol zet je precies op een rij wat er moet gebeuren als het een keer mis gaat. Door dit vooraf te doen voorkom je misverstanden en verwarring. Daar komt nog bij dat het voor veel mensen, zoals ouders en familie, een gerust gevoel geeft dat zoiets goed geregeld is. NOC*NSF heeft een meldplicht ingesteld voor sportbesturen op het gebied van seksuele intimidatie en misbruik in de sport.
Wat te doen als bestuur bij seksuele intimidatie en misbruik in de sport? Zie de bijgevoegde infographic (bijlage 4).

3. Aan de slag

We verwachten dat verenigingen met deze uitwerking aan de slag gaan om maatregelen te implementeren binnen de vereniging ter preventie en bestrijding van grensoverschrijdend gedrag en seksuele intimidatie.

De gemeente Oss gaat samen met het Sport Expertise Centrum thema bijeenkomsten organiseren om verenigingen te helpen bij het nemen van maatregelen ter preventie en bestrijding van grensoverschrijdend gedrag en seksuele intimidatie.

Als sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties advies of ondersteuning willen, kunnen zij hiervoor terecht bij het NOC*NSF, bij het Centrum Veilige Sport Nederland, bij hun eigen overkoepelende sportbond en bij het Sport Expertise Centrum.

4. Bronvermelding

- Handreiking; samen voor een positief sportklimaat! Gemeente Meierijstad (2019)
- Centrum Veilige Sport Nederland via https://centrumveiligesport.nl/
- NOC*NSF via https://nocnsf.nl/

Bijlagen:

1. ‘Gedragsregels begeleiders in de sport’
2. Verklaring Onderwerping Tuchtrecht (VOT)
3. Vertrouwenscontactpersoon
    a. Functieprofiel VCP

b. Werkwijze signalen VCP Vereniging

4. Infographic: Wat te doen als bestuur bij seksuele intimidatie en misbruik in de sport?